

Oele de uil vertelt

Het jeugdblad van IWN LEEUWARDEN E.O.

Hier zien jullie alweer de vierde uitgave van ons jeugdblad. Ook nu heeft de Oele weer heel wat te vertellen. Lees maar gauw.

Vogels voeren in de winter

Vogels mogen het hele jaar gevoerd worden. Het is namelijk niet waar dat de vogels verleren om zelf voedsel te vinden. In de herfst zullen veel vogelsoorten de vitaminerijke bessen uit de struiken in de tuin waarderen. Maar in de winter kunnen vogels weinig insecten, bessen en zaden vinden. Zeker als het vriest of als er sneeuw

ligt. Dus vogels zullen gebruik maken van een voederplaats in de tuin. Dat is een mooie gelegenheid om vogels naar de tuin te lokken.

Het kost vogels veel energie om hun lichaamstemperatuur op peil te houden. Als u twee keer per dag vogelzaad strooit, hebben de vogels genoeg eten om de dag en de nacht door te komen. Bij lagere temperaturen kunt u ook vetbollen en pinda's weer ophangen. Let er dan

wel extra goed op dat het voer niet beschimmelt.

Water is ook erg belangrijk, om te drinken en om in te baden. Als het hard vriest en er geen sneeuw ligt om te eten, is geschaafd ijs een goed alternatief voor drinkwater. Warm water is NIET goed, want vogels kunnen gemakkelijk bevriezen als ze er in gaan baden.

Wat is geschikt voer?

In de dierenwinkels is speciaal stroivoer te verkrijgen, een mengsel van verschillende zaden. Vetbollen zijn ook erg goed, want die leveren veel energie. Pinda's (niet voeren in de lente) en Zonnebloempitten waar zaadeters zoals de groenling, mees en vink op af komen zijn goed. Fruit kan ook, maar niet in te kleine stukjes, vogels kunnen zich daarin

verslikken. In plaats daarvan kunnen ze gemakkelijk pikken van bijvoorbeeld een gehalveerde appel, peer, banaan of druif. Broodkruimels en insecten waar de Roodborst, pimpelmees, boomkruiper en winterkoning van smullen, zoals meelwormen. Voer altijd verse wormen en haal dode exemplaren weg, anders ontstaat er gevaar op salmonella. Tot slot een stukje kaas, of ander dierlijk vet mag ook.

Wat je niet moet voeren:

- **Melk.** Vogels kunnen dit niet verteren.
- **Margarine en olie.** Zachte vetten tasten de waterdichtheid van de veren aan. Bovendien werken deze vetten laxerend.
- **Gezouten of gebrande pinda's of andere noten.** Deze bevatten voor vogels giftige stoffen. Ook bevatten deze noten te veel vet en zout.
- **Erwten, bonen, linzen of rijst.** Dit voedsel is eenvoudig te groot voor de meeste tuinvogels. Let daarom bij aankoop van vogelzaad wat erin zit.

Bij al het voer moet in de gaten gehouden worden of het niet te oud of schimmelig wordt. Dus houd de voederplaats schoon en netjes.

Het winterkleed

Het winterkleed is het verenkleed dat de vogels dragen tijdens het niet-broedseizoen. Bij sommige vogels kan het uiterlijk in de winter sterk verschillen van de dracht in het broedseizoen. Enkel voorbeelden hiervan zijn de fuut, welke in de winter veel witter kleurt en de kokmeeuw die de bruine kleur van zijn kop in de winter zelfs helemaal kwijt raakt. Ook zijn het vaak trekvogels die ons land aandoen in hun winterkleur. Tijdens de trek is het belangrijk minder opvallend te zijn, dit omdat tijdens de trek de vogels meer aan gevaren blootstaan dan op de – meestal vanwege zijn veiligheid uitgezochte- broedplaatsen.

Erik van der Veen

Genzen in Nederland in de winter en in de zomer

Waarom komen ganzen in de winter naar Nederland?

In november komen de eerste ganzen naar Nederland. Ze komen hier naar toe omdat ze in het hoge noorden geen voedsel meer kunnen vinden. In totaal komen er meer dan een miljoen ganzen.

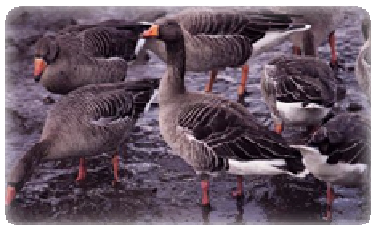
Overdag eten de ganzen op graslanden en 's nachts slapen ze op het water. Dat doen ze omdat ze daar veilig zijn voor roofdieren zoals vossen. En er komen er veel naar Friesland omdat hier gras en water in overvloed is. Een gans heeft namelijk veel gras nodig, wel een pond gras per dag. Ze poepen ook veel, na anderhalf uur komt het gras wat ze gegeten hebben, er weer uit.

Waar zijn ze in de zomer?

In de zomer zijn de ganzen in het hoge noorden, onder andere in Siberië en op Spitsbergen. Ze broeden in Siberië omdat het daar in de zomer heel lang licht is en ze daardoor roofdieren zoals vossen goed aan zien komen. Bovendien groeit het gras daar goed omdat het zo lang licht is. In de winter is de grond daar bevroren en bedekt onder de sneeuw. Bovendien is het vrijwel de hele dag donker. Ze kunnen dan nauwelijks eten vinden.

Hoe vliegen ze?

Ganzen vliegen vleugel aan vleugel omdat ze dan door de lucht opgetild worden. Ook vliegen ze in een V-vorm. Dat vliegt makkelijker. De gans die in het midden vliegt moet de meeste moeite doen bij het vliegen, daarom wisselen ze elkaar af. Tijdens het vliegen houden ze contact met elkaar door te gakken.

Welke soorten ganzen zijn er?

Grauwe gans

Dit is de grootste gans, grijs met een oranje snavel. In de zomer broedt deze gans in Scandinavië en rond de Oostzee. De tamme ganzen stammen meestal van deze soort af. Een groot aantal van deze

ganzen broeden in Nederland, ook in Friesland. Als ze vliegen zie je de lichtgrijze kleur van de voorvleugels.

Kolgans

Ook deze soort is grijs, maar heeft een witte streep aan het begin van zijn snavel.

De volwassenen hebben donkere strepen op hun borst. In Friesland zie je veel van deze soort ganzen

Rotgans

De rotgans is de kleinste soort gans met een zwarte kop, snavel en nek en is wit aan de achterkant. Deze komt voor op de Waddeneilanden en het wad. De rotgans broedt in Siberië.

Brandgans

De brandgans is iets groter dan de rotgans en heeft een witte kop en onderkant en een zwarte nek en borst. De brandgans komt vooral voor in de omgeving van zoet water. De brandgans is de hele winter te zien en een klein aantal brandganzen blijft in de zomer in Nederland en broedt hier ook.

Verder zijn er nog een aantal andere ganzen die veel minder vaak in Nederland voorkomen, zoals bijvoorbeeld de rietgans, de sneeuwgans en de roodhalsgans.

Christine Rook

Vervolg verhaal Noorderleech

In het winter Leeuwenboekje (2008-2009) heb ik geschreven over mijn avontuur in het Noorderleech, dat ik mijn laarzen verloren ben. Het heeft nog een vervolg.

Later werd ik gebeld door een onderwijzeres uit Vrouwenparochie. Ze hadden tijdens een excursie van het Fryske Gea mijn laarzen teruggevonden in de modder. Omdat mijn initialen er in staan heeft de onderwijzeres me via internet kunnen terugvinden,

Later ben ik naar de school toegegaan. Aan mijn laarzen zat nog een touw, hiermee had een jongen ze uit de modder getakeld. Helaas waren de laarzen niet meer schoon te krijgen en moest ik ze wegdoen. Mijn sokken zaten er nog in.

Christine Rook